

İBADETİN DERİNLİĞİ: TEFEKKÜR, SEVGİ VE HOŞGÖRÜ BOYUTU

Eûzubillâhimineşşeytânirracim

Bismillahirrahmanirrahim.

Rabbişrahlî sadrî ve yessirli emrî vah-lu'l-ukdeten min lisânî yefkahû kavli. Ve ufevvizu emrî illallah, innallâhe basîrun bi'l-ibâd.

el-Hamdü lillâhi hakka hamdihî rahmetuhu bicemîi mehâmih. es-Selâtu ve'sselâmu alâ seyyidinâ Muhammedin. Ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-lhsânin ecmaîn. Ve alâ sâiri'l-enbiyâi ve'l-mürselîne ve âli küllin ecmain.

Emmâ ba'dü.

Aziz ve muhterem cemaat-i müslimin, değerli kardeşlerim!

Cenâb-ı Mevlâmız'ın selamı, rahmeti, bereketi, ihsanatı, ikramatı, dünyada ve âhîrette üzerinize olsun. Allahu Teâlâ Hazretleri sizleri ve bizleri salihîn ve şüheda zümresine ilhak eylesin. Yolunda daim, ibadetine müdâvim eylesin. Şu dâr-ı dünyada imtihanımızı rıza-ı veçhile verip rızasına erip huzuruna

sevdiği, razı olduğu kul olarak varmayı cümlemize muvaffak eylesin.

Biliyorsunuz Allahu Teâlâ Hazretleri bizlere ibadet etmeyi emrediyor ve bu dünyaya hangimiz daha güzel ibadet edeceğiz, daha güzel kulluk yapacağız. Hangimiz daha güzel amal-i salihâ işleyecek. Ömrünü hayırlı verimli geçirecek diye imtihan etmek için gönderdi.

﴿لِيَبْلُوكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا﴾¹

Bu imtihanı başarmayı Allahu Teâlâ Hazretleri cümlemize nasip eylesin. Tevfîkini hepimize refîk eylesin. Hepimizin kalbini nurlandırсын. Kalpler de demirin paslandığı gibi paslanır. Demirin pası izale edilmeden iyi çalışmaz. Kalbimizin pasını izale edelim. İçimizi dışımıza nurlandırсын. Maddiyatımızın önünü engelleyen engeller varsa hakkı görmeye mâniler varsa o mânileri kaldırсын, hakkı hak olarak görüp ona uymayı, bâtılı bâtıl

¹ 67/Mülk,2

olarak görüp ondan sakınıp korunmayı, imtihanı kazanmayı nasip eylesin. Şeytana uymamayı, nefse aldanmamayı, fâni dünyanın fâni lezzetlerine kapılmamayı nasip eylesin. İşin aslı özü esası bu.

İmam Gazali *rahmetullahi aleyh lhyâu ulûmi'd-dîn* kitabında 7. cildinde ibadetleri anlatıyor. Âdet tarzındaki ibadetlerin en güzeli, en hoşu Allah için sevmektir. Allah için buğz etmektir. Demek ki ibadetlerin bir kısmı âdet şeklinde oluyormuş. Yani namaz bir ibadettir, oruç bir ibadettir, zekât vermek bir ibadettir, hacca gitmek bir ibadettir, Kur'an okumak bir ibadettir, salât ü selâm getirmek bir ibadettir.

İbadet deyince ilk önce hatırimıza gelen şekillerde ibadetler var, bir de âdet şeklinde ibadetler var. Yani insanların günlük hayatlarındaki davranışları şeklinde ibadetler var. İnsanın günlük hayatındaki davranışları nelerdir? Başka insanlarla insanî münasebetler. Tanışmalar, konuşmalar, alışverişler, ziyaretler... Bunlar insanoğlunun toplum halinde yaşamasından, toplum meydana getirmiş ol-

masından hâsıl olan hallerdir. İşte bunlarda da insan ibadet sevabı kazanabilir.

a. Halbuki Sükut İbadettir

İbadet olduğunu bazı kimselerin bilmediği ama Peygamber Efendimiz'in bize bildirdiği bazı hususları açıklamamız gerekiyor. Mesela Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz sükûtun, susmanın ibadet olduğunu bildiriyor. Birçok kimse bilmez. Dırdır konuşur. Halbuki sükût ibadettir.

Susulduğu zaman bazı kimse rahatsız oluyor da “Susuyorsun. Konuşsana mübarek. Dut mu yedin? Niye susuyorsun? Karadeniz’de gemilerin mi battı?” diyor. Susmasından rahatsız oluyor.

Hocamız *rahmetullahi aleyh* ile Ankara’da bir davete gitmiştik. Zengin bir zâttı, ticaret adamıydı. Elin içinde konuşmaya, dinlemeye alışmış hep. Tabii herkes hocamızın karşısında edeple duruyor. Diz çökmüş, boyununu bükmüş, sükût ediyor herkes.

Çünkü peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in huzurunda da sahâbe-i

kirâm öyle dururdu. Başları önlerinde eğik ve sükût halinde dururlardı. Neye benzerdi duruşları? Böyle başına kuş konmuş bir insan kuş ürkmesin, kaçmasın diye kıpırdamadığı gibi dururlardı Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellemin* meclisinde insanlar. Ses çıkartmazlardı, konuşmazlardı. O çıktığı zaman konuşmak olmazdı. Konuşana “sus” demek bile olmazdı.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz hücre-i saadetinin kapısını açıp da mescide *Bismillahirrahmanirrahim* ayağını attığı zaman, iki cihan güneşi mescide geliyor ama kimse başını kaldırıp bakamazdı. Başları önde, edeple dururlardı. Sadece Ebû Bekir Sıddîk ve Ömerü'l Fâruk efendilerimiz bakabilirlerdi. Onlar kızlarını vermişler, kayınpeyderlik ilişkisi var. Yakınlık var, Aşere-i Mübeşşereden, Hulefâ-i Râşidînden. Onlar bakarlardı Peygamber Efendimiz'in yüzüne. Peygamber Efendimiz onlara tebessüm buyururdu lütf u keremiyle. Onlar da Peygamber Efendimiz'in tebessümüne tebessümle böyle hayran hayran cemaline bakarlardı.

Sahabeden bazıları *rıdvanullahi aleyhim ecmain* diyorlar ki: “Rasûlullah’a saygımdan, onun heybetinden yanında ashabı oldum beraber yaşadım ama doya doya yüzüne bakmadım.” Sükût vardı, edep vardı, edebinden herkes böyle başı yerde öyle dururdu sevdiği halde.

Birisi diyor ki: “Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*in yüzü kılıç gibi parlardı.” Ashaptan ötekisi de diyor ki: “Ne kılıç gibisi, öyle şey mi olur. Ay gibiydi, güneş gibiydi Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*.” Yahudi alimlerinden birisi Peygamber Efendimiz konuşurken mescidin toplantı yerinin kapısından girdi, baktı.

Sonradan müslüman oldu. Ama o zaman yahudi alimiydi. Henüz daha İslam ile müşerref olmamıştı. Bakalım birisi gelmiş Medine-i Münevvere’ye. Bu zât nasıl bir insanmış diye Peygamber Efendimizin toplantı yaptığı yere geldi kapıdan şöyle bir baktı, ilk ihtivası bu.

“Bir de ne göreyim, yüzüne bir baktım ki yüzü hiç öyle sahte iş yapacak yalan söyleyecek bir insan yüzü değil.” dedi. Neden? Yüzünde Nûr-u Muhammedî var *sallallahu aleyhi*

ve sellemin. O nûr-u Muhammedî'ye herkes aşıkken başını kaldırıp bakamazlar, Resûlullah'a soru soramazlardı. "Şu çölden, uzaktan bir yabancı gelse o buranın âdâbını bilmez. Bir şeyler sorsa da dinlesek." derlerdi. Resûlullah'a soru soramazlardı hürmetlerinden.

b. Başka Ne İbadettir, Tefekkür

Onun için hocamızın yanında da dervişhan başları eğik duruyorlar. Başka ne ibadettir.

Tefekkür ibadettir. Oturmuş düşünüyor. Neyi düşünüyor? Allah'ın *celle celaluhu* azametini düşünüyor. Kudretini düşünüyor hikmetini düşünüyor. İbretini düşünüyor. *Allahuekber* Firavun'un başına ne gelmiş, Nemrud'un başına ne gelmiş, Âd kavmine, Semûd kavmine ne olmuş, Hûd kavmine, Lût kavmine ne olmuş. Düşünüyor, tefekkür de ibadettir.

«أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ التَّفَكُّرُ»

Tefekkür kadar sevabı olan ibadet az bulunur. Tefekkür de bir ibadettir. Başka neler ibadettir?

Allah *celle celalühü* rızası için bir müslümanın bir müslümanı sevmesi ibadettir. “Hacı amca ben seni çok seviyorum.” Neden seviyorum? Çok seviyorum, Allah rızası için ak sakalını, dindarlığını... Camiye geldiğin zaman iyi kötü seni görüyoruz. Bakıyoruz, ibadetine düşkünsün ben de Allah rızası için seviyorum.

Allah rızası için sevmek var, bir de Allah rızası için kızmak var. Sadece sevmek yok, sadece yağcılık yok İslâm’da. İslâm hoşgörü dinidir, sevgi dinidir. Lafı eğri söyleme, dosdoğruyu söyle. İslâm hem sevgi dinidir hem de cihat dinidir, orasını da söylesene. Niye orasını saklıyorsun. İslâm hem müsamaha dinidir hem *el emri bil mâruf ve nehyi anil münker dinidir*. Ne demek? Münkerâtı gördü mü değiştirir onu müslüman. Eliyle değiştirir, şişeyi gördü mü kırar. İçki içilmez. Hani İslâm hoşgörü diniydi. O senin yanlış sözün.

İslâm sadece hoşgörü dini değil. İslâm aynı zamanda kötülüğü değiştirme dinidir. Cihat dinidir, hakkı söylemek dinidir. Tek

başına kalsa bile cihanda, Hak'la beraber olmak dinidir. “Ben Haktan yanayım, Hakkı tutuyorum. Cümle cihan halkı zalim olsanız karşıma gelseniz ben bu haktan dönmem.”

“İslam hoşgörü dinidir.” Yarım yamalak lafı niye söylüyorsun. İslâm günahı hoş görür mü, İslâm yalanı hoş görür mü. İslâm zulmü hoş görür mü, haksızlığı hoş görür mü, hoş görmez. Demek ki tam hoşgörü dini değilmiş. Doğru söylesene!

Müslümanların ufak tefek kusurlarını, kendisine karşı yaptığı üzücü işleri hoş görür müslüman. böyle söylesene. Ama dinine bir saldırı olduğu zaman aslan gibi olur. Doğruyu söylesene! Niye doğruyu söylemiyorsun.

Tefekkür eder Müslüman, sevap kazanır. Oturduğu yerden sevap kazanır. Bir saatlik tefekkür bazen bir yıllık ibadetten hayırlı olur, bazen 60 yıllık ibadetten hayırlı olur. Sonra Allah için birisini sevmek sevaptır.

Aziz ve Celil olan Allahu Teâlâ Hazretleri buyurdu ki diyor Peygamber Efendimiz; Benim için birbirleriyle ahbaplık eden, dostluk eden birbirlerini sevenlere benim de sevgim hak oldu. Ben de severim onları. Madem o

müslüman o müslümanı seviyor. O müslümanın müslümanı sevmesi bunun da onu sevmesinden dolayı ben de her ikisini severim. Hak olur benim muhabbetim, vacip olur. Gerekli olur, tahakkuk eder. Benim onları sevmem derecesine ererler. Neden? Birbirlerini Allah için seviyorlar. Dünyevî menfaat yok, hesap yok. İşin arkasında art niyet yok. Kötü maksat yok, Allah için birbirini seviyor.

Biz taa Malezya'daki bir alimi severiz. Amerika'daki bir müslümanı severiz, hiç tanımadık. Neden? Müslüman olmuş. Kelime-i şehadet getirmiş *eşhedü enla ilahe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abduhu ve resulu* demiş.

Severiz ya! Yunanlı'yla zıtlığımız var. Atalarımızı kestiler, topraklarımızı aldılar. Nice hırsızlık yaptılar falan. Yunanlı'dan biri müslüman olursa severiz. Bulgar'dan birisi müslüman olursa severiz. Rus'tan birisi müslüman olursa severiz, Fransız'dan birisi müslüman olursa severiz. İngiliz müslüman olursa Alman müslüman olursa severiz neden. Müslüman oldu, Allah için severiz. İyi insan oldu, kötülükleri bıraktı. Allah'ın sevdiği yola girdi,

Allah'ın dostlarını severiz. Allah'ın dostlarına hürmet ederiz, Allah'ın düşmanlarının buğz ederiz.

Ne kadar süslü püslü olsalar, fiyakalı reklamlı olsalar Allah'ın düşmanlarını sevmeyiz. Allah düşmanlarına düşmanız, Allah'ın dostlarına dostuz. Ayaklarının tozuyuz.

Kur'ân-ı Kerîm'de Allahu Teâlâ Hazretleri sevgili kullarına bazı âyetlerinde bize bildiriyor. Peygamber Efendimiz'e de bunları Ümmet-i Muhammed'e anlat diye emrediyor.

c. İbrahim Peygamberi de Zikret

﴿وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ﴾²

İbrahim Peygamber'i de zikret, onu da an Ey Resûlüm.

﴿وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِدْرِيسَ﴾³

² 19/Meryem, 41

³ 19/Meryem, 56

Kur'ân-ı Kerîm âyetleri arasında İdris *aleyhisselam*'ı da şu müslümanlara anlatı ver.

﴿وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ﴾⁴

İsmail'i de zikret

﴿وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ مَرْيَمَ﴾⁵

Meryem *aleyhisselam*'ı da anlatıver.

Yani salih insanları anlatmasını emrediyor peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'e. Alemlerin rabbi Allahu Azîmüşşân Hazretleri. Onları an, onları hatırlat, onları söyle, onları bildir. Neden? Çünkü salih insanların fikirlerinden, ibadetlerinden, hayatlarından, davranışlarından, cihatlarından, sözlerinden, yaşamlarından istifade edecek öteki müslümanlar. Numune insan bunlar.

⁴ 19/Meryem, 54

⁵ 19/Meryem, 16

Bak ben bu kulu sevdim, bunu peygamber yaptım. Sen de buna benze. Sen de bunun gibi olmaya çalış. Bak ben İbrahim'i kendime Halil edindim.

﴿وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا﴾⁶

İbrahim *aleyhisselam*'ı Allah kendisine samimi dost edinmiştir. Halil ne demek? Aralarında hullet, olan samimiyet olan çok samimi arkadaş demek.

Sübhane rabbiyel aliyyil alel Vehhab. Alemlerin Rabbi bir kulunu kendisine samimi dost ediniyor. Neden? İbrahim *aleyhisselam*'ın güzel huyları vardı da ondan. İbrahim *aleyhisselam* çok misafirperverdi. İbrahim *aleyhisselam* çok halim selimdi, çok gözü yaşlıydı. Çok duyguluydu, çok hassastı, çok merhametliydi. Çok cömertti.

Ama çok da yiğitti. Hakkı söylemekten geri durmazdı. Babalığının karşısına dikildi dedi ki: “Ey babalık. Niye bu elinle yaptığın

⁶ 4/Nisâ, 125

putlara tapıyorsun. Elinle yapmadın mı bunu? Bu daha önce burada ham malzeme iken bir taş değil miydi, bir ağaç değil miydi. Sen bunu aldın eline, yonttun yonttun put yaptın. Sonra da millet karşısına geçiyor bu cansız, söz söyleyemeyen, kendisini savunamayan bu varlığın millet karşısına geçiyor diz çöküyor, secde ediyor ibadet ediyor. Kurban kesiyor. Öyle şey olur mu? Niye elinle yaptığın puta tapıyorsun?” Babasına karşı çıktı.

Sonra koca bir topluma karşı çıktı. Neden? Putlara tapılmaz, dedi aya güneşe yıldıza putlara tapılmaz. Bunların hepsini yaratan alemlerin Rabbine ben ibadet ediyorum.

﴿إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ

7. وَالْأَرْضِ﴾

Yeri göğü yaratan kudret-i külliye sahibi alemlerin rabbi Allahu Teâlâ Hazretlerine ben

⁷ 6/En'âm, 79

ibadet ederim. Ondan sonrakilerin hepsine hasım ve düşmanım, dedi. Ve bunu da saklamadı. Şehir ahalisine; “Bak ben sizin taptığınız putlara tapmıyorum. Tapmayın, yanlış iş yapıyorsunuz. Ben bunları haklayacağım. Bunların hepsini kıracağım.” dedi. Bir merasim günü herkes şehirden merasim yerine gidince tapınağı girdi. Tapındaki putların hepsini parçaladı, kırdı. Balyozu da götürdü oradaki büyük putun boynuna taktı.

Geldiler baktılar ki puthane tecavüze uğramış. Putlar kırılmış, yerlere dökülmüş. Kim yaptı bunu. Bizim tanrılarımıza, putlarımıza, mabutlarımıza bu tecavüzü kim yaptı diye birbirlerine sordular. Birisi dedi ki; “Ben duydum İbrahim denilen bir delikanlı var. O zaten söylüyordu ben bu putları kıracağım diye, o yapmıştır.” Yakalayın getirin onu şu insanların huzuruna, dediler. Getirdiler İbrahim *aleyhisselam*’ı dediler ki:

﴿قَالُوا ءَأَنْتَ فَعَلْتَ هَذَا بِالْهَتَنَاءِ يَا إِبْرَاهِيمُ﴾⁸

Bizim putlarımıza bu tecavüzü sen mi yaptın? Sen mi bunları parça parça parçaladın? İbrahim *aleyhisselam* onların akıllarını uyarmak istedi. Yani yanlışlıklarını ortaya koymak istedi ve dedi ki:

﴿قَالَ بَلْ فَعَلَهُ كَبِيرُهُمْ هَذَا فَسْأَلُوهُمْ إِنْ كَانُوا

وَيَنْطِقُونَ﴾

Belki şu en büyüğü yapmıştır, kızmıştır şu öteki putlara, sor bakalım. Konuşurlarsa hem bu dövülenlere, parçalananlara sorun. Hem de belki dövmüşse şu dövmüştür. Bak balta da bunun boynunda. Belki bu yapmıştır sorun bakalım. Sormadılar, nesini soracaklar. Başlarını önlerine eğdiler, anladılar. Putun konuşmadığını biliyorlar.

⁸ 21/Enbiyâ, 62

⁹ 21/Enbiyâ, 63

Dediler ki: “Ya İbrahim şimdi bizi zora koşma. Sıkıştırma bizi, bunların konuşmadığını bilmiyor musun sen.” Biliyorum, konuşmadığını biliyorum. Böyle konuşmayan, kendisine birisi saldırdığı zaman kendisini savunamayan, müdafaa edemeyen varlıklara siz niye tapınıyorsunuz? Bunlar tapınılacak olsaydı kendisini korurdu, dedi. Topluma karşı çıktı.

Ne yaptılar? “Öldürün bunu. Madem toplumumuza karşı çıktı, madem kanunlarımızı çiğnedi, madem putlarımızı parçaladı. Nasıl öldürelim nasıl öldürelim. Ateş yakalım, ateşin ortasına İbrahim’i atalım cayır cayır yansın. Öyle bir ateşe attılar ki yanına yaklaşılmıyordu, yanına yaklaşmanın yüzü yanıyordu sıcaklığının çarpmasından. Ateşin içine mancılıkla attılar İbrahim *aleyhisselam*’ı, böyle havadan.

Ama Allahu Teâlâ Hazretleri İbrahim *aleyhisselam*’ı korudu. Ateş İbrahim *aleyhisselam*’ı yakmadı, o cayır cayır yanan yanına yaklaşılmayan ateş içine atılan yakmadı, neden? Yakmak ateşte değildir diyor alimlerimiz. Allahu Teâlâ Hazretleri buyurdu ki:

10. ﴿قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ﴾

Sevgili Habibim, Halil'im İbrahim'e karşı yakıcılık vasfını kullanma. Serinlik ol ve selametlik ol İbrahim *aleyhisselam* için. Yakma, sıcaklık verme ve zarar verme. *Berd*, soğuk demek. Ateş sıcaktır ama ateşe soğuk ol dedi. Ve Ateş yakar insanı mahveder ama selametli ol, dedi.

Bunları bilelim, anlayalım da onların yolunda yürüyelim diye Allah bize salih kimsele-ri anlamayı Kur'ân-ı Kerimi kullarını bildir-miş.

Meryem *aleyhisselam* anası tarafından, babası tarafından reddedilmiş bir evlat idi. “Şu benim karnımdaki çocuk doğarsa ben onu dininize hizmetli vakfedeceğim, ibadethane-ye vereceğim, ibadethanede çalışacak benim çocuğum.” dedi. Doğduğu zaman da baktılar ki kız doğdu. Allah Allah yani erkek olsaydı vereceklerdi ibadethaneye ama dediler ki: “Ya Rabbi kız oldu bu.” Allahu Teâlâ Hazret-

¹⁰ 21/Enbiyâ, 69

leri kız mı erkek mi olduğunu biliyordu önceden. Onu da kabul etti.

d. Meryem Aleyhis-Selam'ın Yanında Türlü Türlü Yiyecekler

Meryem *aleyhisselam* ibadethaneye vakfedildi. İbadethanede saliha bir hatun olarak yetişti, özel bir odada ibadet ile vaktini geçirdi, özel bir odada ibadet ile vaktini geçirdi, dua ile namazla niyazla vakit geçirdi. Yanına kimse giremezdi sadece Zekeriya *aleyhisselam* girerdi.

﴿كَلَّمَآ دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِنْدَهَا

﴿رِزْقًا¹¹

Ne zaman yanına girse, su götürececek, yemek götürececek. Meryem validemiz itikafta, orada ibadette. Ne zaman oraya girse orada türlü türlü meyveler, yiyecekler, içecekler görürdü Zekeriya *aleyhisselam*. Zekeriya *aleyhisselam* da bir peygamber. Sorardı:

¹¹ 3/Âl-i İmrân, 36

﴿قَالَ يَا مَرْيَمُ أَنِّي لَكَ هَذَا﴾¹²

Ya Meryem sana nereden geliyor bu rızıklar.

﴿قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ﴾¹³

Allah gönderiyor. Kapılar kilitli, nereden geliyor bunlar. Nereden geliyor bu meşrubat, bu mekulat, yenilecek içilecek şeyler nereden geliyor?

Allah gönderiyor. Nasıl gönderiyor, işte gönderdiğini görüyorsun âyet-i kerîmede.

﴿إِنَّ اللَّهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ﴾¹⁴

Allah dilediğini hesaba gelmez şekilde hem çok hem de akıl almayacak şekilde acayıp mimetlerle nimetlendirir. Niye okuyoruz

¹² 3/Âl-i İmrân, 36

¹³ 3/Âl-i İmrân, 36

¹⁴ 3/Âl-i İmrân, 36

bunları. Çalışmaya esir olmayalım diye, rızık Allah veriyor diye. Rızıkın peşinde koşup da ibadeti ihmal etmeyelim diye. Neden okunuyor Meryem validemizin bu âyet-i kerîmesi.

İnsan müslüman oldu mu Allah ona hesaba gelmez şekilde rızıklandırır, demir kapıların arkasından bile adı vardı olmayan meyvelerle, cennet sahanları ile, mânevî gıdalarla, maddî gıdalarla yiyeceklerle, içeceklerle rızıklandırabilir. Var mı itirazın? Yok. Neden? Kur'ân-ı Kerîm yazmış. Zekeriya *aleyhisselam* da bir peygamber ama o da soruyor. “Ya Meryem nereden geliyor sana bu şeyler.” Allah'tan geliyor, Zekeriya *aleyhisselam* da bilir. Sevdiğinden soruyor yani “Maşaallah aferin. Allah yolundasın.” demek yani. Nereden geliyor ya Meryem bunlar. “Enişteciğim Allah'ın indinden geliyor.” Teyzesinin kocası.

Bunları öğreniyoruz, demek ki salih insanların anılması lazım. Bilinmesi lazım. Demek ki çocuklarımıza Peygamberleri *aleyhimüsselavati ve teslimât* öğretmeliyiz.

Adem *aleyhisselam* neler yapmış. Nuh *aleyhisselam* nasıl yaşamış. İbrahim *aleyhis-*

selam'ın hayatının özelliği neymiş. Musa *aleyhisselam* firavunla nasıl m¼cadele etmiş.

Yapabilir misin, Firavun'un sarayına gideceksin, karşısına ¼ıkacaksın diyeceksin ki: "Allah'a ibadet et! Bırak bu tanrılık davasını, iddiasını, palavraları, boş lafları. Kul ol." Adam kendisini kaptırıyor, "Mısır'ın tanrısıyım ben." diyor. Hem de *ene rabbikümül ala*. "Ben sizin en büyük tanrınızım." diyor herif. Herkes önünde eğiliyor, etrafında rahipler dolaşıyor. Merasimler merasimler. Koca koca binalar, altınlar, müzeler dolusu mücevherat mücevherat.

Mısır'a gidin, ben gittim gördüm. Müzelerini gezdim, ağzım açık kaldı. Hayretler içinde kaldım, firavun kendisine altından bir mezar yaptırmış ki üç yılda esrarını ¼özebilmiřler, dışarıya ¼ıkarabilmiřler. İç içe, altın kaplamalı, kutu içinde kutu, kutu içinde kutu, kutu içinde kutu... En içinde de som altından bir şey.

Bu herife diyeceksin "Sen Tanrı falan değilsin, yalanı dolanı bırak. Halkı kandırma, imana gel." diyeceksin. İnanmadılar. Mucizeler gösterdi Musa *aleyhisselam*. Ama korktu

ilk başta dedi ki: “Ya Rabbi ben onlara karşı suç işledim, onlar beni yakalarlarsa asacaklar, öldürecekler. Benim biraz dilim kekemedir, kekeleyerek konuşurum. Harun benden daha iyi konuşur, peygamberliği ona ver ya Rabbi.” dedi. Allahu Teâlâ dedi ki: “Hayır görev senin. Harun *aleyhisselam*’ı da yanına yardımcı vereyim ikiniz gidin. Yumuşak yumuşak konuşun tatlı tatlı anlattın.” dedi.

İnanmadı. Mucize istediler Mucizeler gösterdi. Mucizeleri gösterince “Bu sihirbazdır. Daha büyük sihirbazlar gelsinler bunu yensin.” dediler. Halkı topladılar sihirbazları getirdiler. Sihirbazların bütün sihirleri Musa *aleyhisselam*’ın asasını yere bırakıverince asa ejderha gibi hepsini yuttu. O zaman bütün sihirbazlar secdeye kapandılar dediler ki:

﴿قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ رَبِّ مُوسَى﴾

﴿15. وَهَارُونَ﴾

¹⁵ 7/A’raf, 121-122

Şu Musa'yı gönderen, Harun'u gönderen alemlerin Rabbine Allah'a iman ettik, dediler. Firavun kızdı, yerinde duramıyor, oturup kalkıyor. Bağıyor çağırıyor dedi ki: "Benim iznim olmadan siz nasıl iman edersiniz. Sizin kollarınızı bacaklarınızı çaprazlama keseceğim. Sağ bacağınızı kesince sol kolunuzu keseceğim. Sol bacağınızı kesince sağ kolunuzu keseceğim. Çaprazlama size eciş bücüş sakat bırakacağım. Siz benden izinsiz nasıl inanırsınız. Sizi hurma ağaçlarını asacağım sallandıracacağım." Bağırды çağırды.

Korkumuz yok, senden korkmuyoruz ey firavun. İstersen öldür dediler. Biz Rabbimize inandık, Rabbimize nasıl olsa döneceğiz, öldürürsen öldür dediler. Korkmadılar. Bunlar ne için muhterem kardeşlerim.

Bu âyetler ne için indi, bu âyetleri neden Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz bize okudu. Niye Musa *aleyhisselam*'ı, İbrahim *aleyhisselam*'ı, Meryem validemizi vesaire mübarek salih insanları *salavatullahi ve selamühü ecmain* niye anlattırıyor Kur'ân-ı Kerîm'de Allah. Bunların hayatlarını öğrenmemiz lazım, salih insanları tanımamız lazım.

Dünyanın en salih insanları peygamberlerdir. Onların hayatlarını Kur'ân-ı Kerîm'de bilmeliyiz, öğretmeliyiz çoluk çocuğumuza. Ve de onların hayatlarından çıkan dersleri kendimizin hayatına ışık yapmalıyız. Nur yapmalıyız, yol gösterici yapmalıyız. Demek ki firavundan korkulmayacak. Demek ki bir topluluk yanlış yolda gidiyorsa akıntıya insan kendisini bırakmayacak.

Demek ki her türlü tehlikeye rağmen hakkı söyleyecek, haktan yana olacak. “Hocam, iki gözüm biz buraya çalışmaya geldik atarlar bizi işten.” Meryem validemizin kisasından hisse almadın mı? Allah sevdiği kulları demir kapıların ardından âla envai çeşitme'kulât ve meşrubatla beslemiyor mu? Besliyor ama...

Aması ne? Dilinin altında ne var, küfür mü var. İnanmıyor musun rızkının sana geleceğine? Sen rızkını aradığın gibi rızkını seni arıyor. Rızkın için niye taviz veriyorsun, niye cumaya gitmiyorsun. Niye namazını kılmıyorsun, niye kula kul oluyorsun! Niye Allah yolunda yürümüyorsun!

Sen Kur'an'dan ibret almaz mısın. Hisse çıkarmaz mısın! Salihlerin hayatı, peygamberlerin yaşamı, mücadelesi sana bir yol göstermiyor mu? Onun için salih kimseleri anacağız, salih kimseleri bileceğiz. Bilmemiz lazım. Neden? Ben birisini sevdim mi Allah da bizi seviyor. Ben seni ziyaret ettim mi Allah da seviyor. Ben birisine Allah rızası için yardım ettim mi Allah beni seviyor.

O halde ne yapacağız? “Birilerini seveceğim, kimi seveyim hocam.” Armudun sapı var, üzümün çöpü var, bir filanca ile ahbaplık ettim bana kazık attı, falanca ile dostluk yaptım beni aldattı. Filanca ile ortaklık yaptım, beni zarara uğrattı. Ben bu dünyada kimi seveyim be hocam. Göster birisini de seveyim. Nelerden ne zararlar gördüm hocam, bir anlatsam destan olur.

Allah'ın salih kullarını sev. Evliyâsını sev. Hocam evliyâsını ben nereden bileyim. Evliyâsının alâmeti var. Evliyâsının alâmeti Resûlullah'ın yolunda yürümesidir. Sünnetine sarılmak, Kur'an'a sarılmak en büyük alâmetidir.

“Ya hocam hiç de kerâmet demedin, olağanüstü haller demedin.” Demedin demedin de Kur’an’a uymak dedin, sünnete uymak dedin. Evet bilerek söyledim, bilerek atladım onları. Bir insan ağzıyla kuş tutsa, ateşin içinde yürüse, su üzerinde yürüse, Kur’an’a uymazsa, sünnete uymazsa o adam adam değil, şeytan. Bu adam şeytan, onun olağanüstü hallerine aldanma.

Sinek de suyun üstünde durur, gözlerimle gördüm. Sinek suyun üstüne konuyor duruyor. Sineğin yaptığı iş mi. Sinek havada uçuyor, havada uçmak iş mi yani.

Peki hocam iş ne?

Erlerin işi Kur’an’a uymak, sünnete uymak, peygamberlerin yolunda gitmek. Onu yapabilirse. Onu yapması için insanın Kur’an’ı bilmesi lazım. Kur’an’ın ehli olması lazım Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz’in sünneti seniyyesini bilmesi lazım. Onu uygulaması lazım. Niye sakal bırakıyor-sun sen. Sakal bırakmak sünnet de ondan sakal bırakıyorum.

Niye bu namazın önünden dört rekat namaz kıldın da sonra iki rekat namaz kıldın.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* kılmış, sevabını söylemiş, sünnet de ondan. Peki sen niye sağ elinle yemek yiyorsun? Bu Avrupa'da hala Avrupalılaşamadın mı. Çatalı sol eline alacaksın, bıçağı sağ eline alacaksın. Böyle solak solak yiyeceksin, öğrenemedin mi. Hayır. Peygamber Efendimiz sağ elinizle yiyin demiş, sağ elle yemek sünnet olduğundan ben sağ elimle yerim.

Her işimi sünnet-i seniyyeye uygun yapmaya çalışırım. Onun için en büyük kerâmet, yani olağanüstü bir takım bir şeyler, uçmak, kaçmak vesaire vesaire... En büyük kerâmet nedir büyüklerimiz söylemişler. En büyük kerâmet istikamettir.

İstikamet ne demek? Sırât-ı müstakîmde eğilmeden, bükülmeden, yamulmadan, kaymadan dosdoğru yürümektir.

Sırât-ı müstakîm nedir ? Sırât-ı müstakîm Kur'an yoludur, sünnet yoludur. O yolda dosdoğru yürüyecek, sapmayacak.

Arkadaş diyor ki; "Hocam *elhamdülillah* emekli oldum da Cuma namazları kılmaya başladım. Emekli olmadan hiç cumaya gide-miyordum." Vah vah vah çok üzüldüm. Çok

acıdım, çok acıdım çok acıdım. Üç cumayı mazeretsiz terk eden bir insanın kalbi mühürlenir, kapatılır kalbi. Cuma mühim bir ibadet.

Sen bu dünyaya çalışmaya mı geldin kulluk yapıp başarmaya mı geldin?

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾¹⁶

Ben insanları ve cinleri mükellef olan yaratıkları ancak bana ibadet etsinler diye yarattım, diyor Allah.

﴿مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعَمُونَ﴾¹⁷

Ben onlardan rızık falan istemiyorum, bana ziyafet çekmelerini de istemiyorum diyor. Bizlerin rızık peşinde koşmamızı istemiyor Allah. Başkalarına da kazandıklarından ziyafet çektirtmeyi de istemiyor.

¹⁶ 51/Zâriyât, 56

¹⁷ 51/Zâriyât, 57

18. ﴿إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ﴾

Rezzâk olan Allah'tır, metin kuvvet sahibidir Allah. Tabii ki Allah kuvvet sahibidir Rızkı o verir. Ama insanlar bunu anlayamıyorlar, anlayamamışlar.

Peygamber Efendimiz zamanında bile Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* minbere çıkmış hutbe okurken Medine'ye kervan gelmiş. Develer gelmiş, çingiraklardan duyuyorlar. Deve adım attıkça çingiraklar ses çıkarıyor. Bir şey var dışarıda diye kulakları dikmişler. Şam'dan kervan geldi. Ne var kervanda. Mal var, para var. Burada olmayan yeni mallar geldi. Yeni yiyecekler geldi. Kimse yağmalamadan, bitirmeden gideyim alayım. En iyilerini ben alayım. Param yoksa bile ne gelmiş bir göreyim. Kimler neleri alıyor falan, herkes kapıdan dışarıya çıkmaya başladı. Nereden dışarıya çıktılar?

Peygamber Efendimiz'in Mescid-i saadetinden dışarıya çıkmaya başladılar. Ne zaman

¹⁸ 51/Zâriyât, 58

çıkmaya başladılar? Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz minberde hutbe okuyorken çıkmaya başladılar. Kervanı seyretmeye, alışverişe, eğlenceye, zevke, seyrana gitmek için çıkmaya başladılar.

19. ﴿وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا﴾

Bir ticaret veya bir eğlence gördüler ya, işte o zaman ne yaptılar? Cemaat dağıldı oraya gittiler. Ey Resûlüm şu yaptıkları işe bak. Seni minberde ayakta bırakırverdiler.

20. ﴿قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ اللَّهْوِ وَمِنَ التِّجَارَةِ﴾

Allah'ın yanındaki sevaplar, nimetler, rahmetler ticaretten ve eğlenceden de daha kıymetlidir diye onlara anlat. Onlara söyle, hayır orada değil hayır camide. Hayır kervanı seyretmekte değil, hayır ticarete değil, ha-

¹⁹ 62/Cuma, 11

²⁰ 62/Cuma, 11

yır para kazanmak da değil, hayır Resûlullah'ı dinlemekte. Camide ibadet etmekte hayır, onu anlayamıyor bunlar. O zaman da anlaşıl-mamış bu zamanda da anlaşılmıyor. Ekseriyet çok akıllı olduğundan ticaretin peşinde koşu-yor.

Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* buyuruyor ki; rızkın sana yazılmıştır nasibindir. Rızkın sana nasıl olsa gelecek. Millet âdeta buna inanmıyor. Gönlü mutmain olmuyor, ya gelir ya gelmez diye rızık kazan-maya gidiyor. İbadeti bırakıyor, namazı bıra-kıyor, farzı bırakıyor. Allah'ın emrini bırakı-yor. Rızkın peşinde koşuyor.

Onun için evliyâullahtan bir mübarek zât kitabında yazmış, diyor ki:

Bu müthiş bir söz, ne demek bu.

Senin için teminatı verilmiş söz, kısas olarak ayrılmış olan rızkın peşinde koşup durmak, rızık kazanacağım diye terleyip dur-mak, koşturup durmak. Halbuki “Rızkı ben vereceğim.” dedi Allah. Nasibin sana gele-cek, dedi. Rızkın seni bulacak, dedi. Ecelin seni aradığı gibi rızkın da seni bulur, dedi. Sen hala rızkı arayacağım diye koşuyorsun.

Ama senden Allah'ın istediği kulluk vazifesinde kusur işliyorsun. Allah'ın istediğinde eksikli, geriden geriye davranıyorsun, kusurlu davranıyorsun zaten vereceği şeyin peşinde koşturuyorsun. Zaten verecek, ne koşuyor-sun, acele etme verecek. Ceplerin dolacak, gözün de dolacak heyben dolacak. Ambarında dolacak, merak etme. "Hadi ben oraya gene bir koşturayım."

Ya verecek, vallahi verecek alemlerin rabbi Rezzak olan Allah verecek. Vereceği şeyin peşinde koşuyorsun. İbadet et, diyor orada kusur ediyorsun. Sana teminatı verilmiş olan şey de koşturup ter dökme.

Senden istenen şeyden de geri durma. O hususta kusurlu davranman nedir?

Bir alâmettir, bir delildir, basiretin körleşmiştir. Sen gerçekleri görmüyorsun, sen Allah yolunda yürüsen Allah seni rızıklandırıcak rızkın sana gelecek Allahu Teâlâ Hazretleri sana dünyalıktan neyi nasip ettiyse verecek. Sahâbe-i kirâmın hepsi muallim oldular. Söz gösteren sahibi oldular. Vilayet sarayı kendilerinin oldu. İmtihandan geçtiler, ondan sonra o oldu.

Aziz ve muhterem kardeşlerim salihlerin hayatına bakacağız. Bunlar kolay anlaşılıyor, millet akıllıymış sanıyor, kendisini yanlış yola sapıyor. Şeytan da aldatıyor. Şeytan da ikna ediyor. Şeytan da korkutuyor. “Bana bak aç kalırsın, bana bak çoluk çocuk aç kalır. Boş ver ibadeti, itaati sen kazanç kazanmaya bak. Para kazanmak için de yalan söyleyebilirsin, aldatabilirsin, yemin edebilirsin.” Allah yapma diyor. Yalan söyleme diyor, şeytan da her türlü yalanı dolanı yaptırtıyor, teraziye hileyi kattırtıyor. Malı karıştırtıyor. Çürüğü altına koydurtuyor, ticaretine zarar, yalan dolan, imana aykırı işleri yaptırtıyor, yalan yanlış yolda gidiyor. Mü’minlerin yolunda yürüyecek. Salihlerin yanında olacak.

e. Doğrularla Beraber Olun

﴿وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ﴾²¹

“Doğrularla beraber olun.” diyorlar ne demek. Sadıklarla beraber olacağız. Doğru

²¹ 2/Bakara, 119

sözlü, doğru özlü kullarla beraber olacak insan. Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Onun için salihleri söyleyeceğiz, salihleri anlatacağız. Falanca hoca vardı. Çok mütteki insandı. Filanca insan vardı, çok dürüst kimse idi. Filan çok alim çok fazıl bir kimseydi diye anacağız. Anlatacağız, nasihatlerini tutacağız, yolunda yürüyeceğiz. Büyüklerin kadrini kıymetini bileceğiz. Büyüklerin, salihlerin, iyilerin, alimlerin, mütteki kulların kadrini bileceğiz. Onlar bizim hakiki dostlarımız, onları bileceğiz.

Halis insanların bilindiği, anlatıldığı yerlerde küçükler, gençler, yeni yetişenler onlara heves ederler. Bu çok önemli, bütün milletler bunu bilir. Bir bizimkiler bilmiyorlar. Bütün milletler sokaklara eski tanınmış adamlarının isimlerini veriyor. Parasının üstüne tanınmış bir adamının resmini basıyor, bu herif kim böyle bakıyorsun paranın üstünde bir adam resmi. İşte bu falancadır. Filan diye yani tanınsın bilinsin diye söylüyor.

Onun için biz de Allah'ın sevdiği kullarını bileceğiz. Allah'ın sevgili kulları her devirde vardır. Kıyamete kadar olacak her devirde

Allah'ın dinini anlatan, öğreten, Kur'ân-ı Kerîm'i izah eden, sünnet-i seniyyeyi ihya eden, iman yoluna tenkit eden iyi insanlar vardır. Onları tanımak lazım, onları bilmek lazım. Onların yolunda yürümek lazım, onları görmek lazım, onları anmak lazım. Onların anıldığı yere rahmet iner, onları sevdiği zaman insan sevgiye mazhar olur. Allah'ın sevgisine layık olur.

Hocamız *kaddesallahu rahmetullahi aleyh* tabii tanımayanlar bilmez. Nereden bilsin.

Bilmeyenler ne bilsin bizi

Bilenlere selam olsun.

Bilmeyen bilmez, görmemişse bilmez. Ama ben İlahiyat Fakültesi'nde profesörüm. İlahiyat Fakültesi ne demek? Tefsir, fıkıh, kelam, iman vesairenin öğretildiği fakülte. Ben orada hocayım. Ben benim etrafımdaki profesör arkadaşları gördüm. Bizden büyük, yaşlı profesörleri tanıdım. Onlarla okudum, ben de profesör oldum. Olunuyormuş yani bir şey değil. Ben de profesör oldum.

Ama Mehmet Zahid hocamızdan öğrendiğim şeyleri hiç kitaplarda, defterde anlatmı-

yorlar. İmam hatip okulları, ilahiyat fakülte-leri ne güzel konuların anlatıldığı müesseseler ama asıl anlatılması gereken iman, ihlas, takva anlatılmıyor. İhtilaflar anlatılıyor. Şu adam şöyle demiş, bu adam böyle demiş.

Buna ne derler Eski Türkçe’de. Gıyl ne demek? Denildi ki demek. Söyleyen belli olmazsa gıyle derler. Gıyle şu konuda şöyle denildi. Kal, dedi ki demek. Söyleyen belliyse “gale Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem.*” Gale Ebu Hanife, Gale el Gazali hâkezâ. Gale dedi demek, gıyle denildi demek.

f. Hakkı Anlat

İhtilaflı ihtilaflı şeyler talebelere öğretiyor. Talebe de apışıp kalıyor “Allah Allah bu mu doğru bu mu doğru. Hanefî mi olayım, Şâfiî mi olayım, Mâlikî mi olayım, Hanbelî mi olayım, Mûtezile mi olayım, Mâturîdî mi olayım, Eş’ari mi olayım. İtilaf anlatıyorlar boyuna.

Hakkı anlat önce! Hakkı anlat, ihlası anlat, imanı anlat, takvayı anlat, Allah’ın cezasını, gazabını anlat. Allah kimleri cehennemi

atıyor, onları anlat. Kimleri cennete sokuyor onu anlat. Cenneti sevsin, cehennemden korksun. Her adımını Allah'tan korka korka atsın, talebeyi öyle yetiştir. Öyle yetiştirmiyor.

Bir de bu ulemanın ihtilafı yetmiyormuş gibi filozoflarında felsefesini anlatıyorlar. İlk çağ felsefesinde Aristo dedi ki; şöyle şöyle şöyle. Eflatun dedi ki; böyle böyle böyle. Ortaçağ felsefesi, Yakınçağ felsefesi, Yeniçağ felsefesi, Karl Marx öyle dedi, Nietzsche böyle dedi, Alman ismi, Fransız ismi, İngiliz ismi adam. Bir ona bakıyor, bir bana bakıyor talebe, ağzı açık, yolunu şaşırılmış kalmış.

100 tane yolun önüne serildiği adam hakkı nereden görecek. Hak öğretilir. 99 tane batıl arasında bir tane hakkı nasıl seçecek bu çocuk, alim değil ki. 60 yıl yaşamış insan belki şu haklı, şu haksız der. Ama o çocuk nereden bilsin. O da bir yol tutturuyor. O da oluyor bir reformcu. O da oluyor bir zıpır. O da oluyor bir ukala. O da oluyor bir zilli düdük. O da çıkıyor kendi borusunu çalıyor.

Yalan yanlış “Kur’ân-ı Kerîm’de şu yok.” Var yahu. Nereden çıkarttın, vay edepsiz vay.

Âyetlerde var, sıralıyor. Ondan sonra sahih hadîs-i şerîfler var. Ben profesörüm, “yok” diyor. Var.

Bana o zaman bir profesör dedi ki; o zaman doçentti, ben de talebe idim. “Bu hocalar da dört kadınla evlenmeyi keyiflerine uygun, iyi çıkartmışlar.” dedi. Ben talebeyim, o hoca. Ben dedim ki; bu hocaların çıkarttığı bir şey değil. Kur’ân-ı Kerîm’de var. Çünkü savaş oluyor, çünkü ölüyor adam, şehit oluyor. Geride yetimleri kalıyor, dulları kalıyor, toplumun ihtiyacı var.

Yani sen meseleyi sadece keyif bakımından, eğlence bakımından görme. Yaşayan bir toplumun ihtiyaçları yönünden gör. Ne olacak o kadınlar, o çocuklar. Sahipsiz mı kalacak. Allahu Teâlâ hazretleri Kur’ân-ı Kerîm’de buyuruyor ki:

﴿فَانكحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مِثْنِي وَثُلثَ

﴿وَرُبَاعَ﴾

İki, üç, dörde kadar alabilirsiniz onları, diyor. Sahip çıkmak için Peygamber Efendimiz de aldı. Baktı ki yalnız, baktı ki kocası şehit oldu, baktı ki tek başına kalınca himayesiz olacak. Neden kendisi 25 yaşındayken 40 yaşındaki bir yaşlı kadınla evlenmişti. Yani hesaptan değil, zevkten değil, insanî duygulardan aldı. Müslümanlar da öyle. “Hocalar dört kadınla evlenmeyi çıkartmışlar.” diyor lafa bak. Doçent olmuş, uluslararası şöhreti var. Madalyalar falan almış, yalan söylüyor. Bilmiyor Kur’ân-ı Kerîm’i.

“Elmalılı Hamdi Yazır *Hak Dili Kur’an Dili* tefsirini yazmış. İyi güzel de kitabı en büyük tefsir kitabı olan Taberî Tefsirinden istifade etmemiş. diyor derste. Ders anlatıyor tarih bölümünde. Edebiyat fakültesinde kültür dersine gidiyoruz. Ben kalktım dedim ki; “Doğru değil hocam bu sözünüz. Elmalılı o yazdığı tefsirde sizin o söylediğiniz zattan çok istifade etmiştir.”

Ama o der ki; “İbni Cerîr şöyle buyurdu.” Çünkü Taberî’nin bir adı da İbni Cerîr’dir. Muhammed b. Cerîr et Taberî. Onu bilmiyor. Adam cahil kalıyor. Bu gibi adamlar çıkıyor,

dinde şunun aslı yok örtünmenin aslı yok diyorlar.

“Faiz yenilebilir.” “Kalp temizliği yeter. İslam müsamaha dinidir.” Vesaire vesaire dini bozacak, “Güzele bakmak sevap.” Yalan yanlış, insanı dinden çıkartacak şeyler öğretiyorlar. Ne yapmamız lazım?

Şapı şekerden ayırıp salih insanların, hakiki alimlerin yolunda gitmemiz, onları tanımamız lazım. Onun için hocamız cennetmekân Mehmet Zahid Kotku Hazretleri birçok kitaplar yazmıştı da bir kitapçığı *Tezkiretü'l-evliyâ* idi. *Tezkiretü'l-evliyâ* Ferîddüddîn Attâr tarafından yazılmıştır. Attâr Nişaburlu bir İranlı alimdir. Bizim Nakşi tarikatı ile de irtibatlı bir kimsedir, derviştir yani.

Tezkire ne demek Arapça'da. Tezkir zikrettirmek demek. Hatırlatmak demek, tezkire müzekkere de derler bir şeyi hatırlatmak demek. *Tezkiretü'l-evliyâ* ne demek. Evliyâullahı insanlara hatırlatmak demek. Evliyâullahın hayatını yazmış, hatırlatmış oluyor, yani okuttukça yâd etmiş oluyor. Neden? Evliyâullahı örnek alsınlar da evliyâların yoluna gitsinler. Eşkiyanın yolundan gitmesinler,

zalimlerin peşinden gitmesinler. Salihlerin yolunda gitsinler diye.

Bunun için aziz ve muhterem kardeşlerim!

Hepimiz en salih insanların hayatlarını okumaya gayret edelim. En salih insanlar peygamberlerdir peygamberlerin tarihini okuyalım. Hayatlarını okuyalım. Peygamberlerin serveri Muhammed-i Mustafâ *aleyhissalatu ves selam* Hazretlerinin, Peygamber Efendimiz'in hayatını çok iyi okuyalım. Sûretini, sîretini, siyerini, ahalisini, sünnetini çok iyi öğrenelim.

Peygamber Efendimiz'in sünnetine sarılan kurtulur, sünnetine sarılmayan şaşırır. Neden şaşırırtacak? Yolda o kadar çok yalan yanlış işaretler var ki. Bu kadar karmaşık işaretlerin arasında şaşırır insan, herkes kendi yoluna çağırıyor. Şeytan da kendi yoluna çağırıyor. Şeytanın çağırdığı yol ışıklı, renkli, davullu zurnalı, zevkli, keyifli, paralı pullu, eğlenceli, nefse hoş gelen yol.

Allah'ın yolu zahmetli, feragatli. Yorulacaksınız malınla, canınla cihat edeceksin Cihat yapacaksınız, uykusuz kalacaksınız, namaza gi-

deceksin, hakkı söyleyeceksin. Başın tehlikeye girse bile doğruluktan ayrılmayacaksın vesaire vesaire. Cennetin yolu yokuştur, zordur. Cehennemnin yolu kolaydır. Herkes bir yola çağırıyor, bu da bir imtihandır. O halde müslümanın basiretini kullanıp hak sözü söyleyen hak davetçilerinin yoluna gitmesi lazımdır.

Tabii Allahu Teala Hazretleri benim âcizâne tespitlerime hayatında karşılaştığım hususlara göre, bir insan hakkı öğrenmek isterse Cenâb-ı Mevlâ'ya ihlasla yalvarırsa “Yâ Rabbi bana hakkı öğret. Senin rızanı istiyorum. Beni rızanın yoluna sok. Ben senin sevdiğin kullarınla beraber olmak istiyorum. Bana sevdiğin kullarını bildir, göster.” diye isterse Allah gösteriyor. Onun en güzel misallerinden birisini anlatacağım size.

g. Misyonerler, Afrika'da Kabile Reisinin Oğlunu

Misyonerler Nijerya'da, Afrika'da bir kabile reisinin çocuğunu okutmuşlar. Kabile reisi itibarlı, zengin bir insan. Çocuğunu okutmuşlar, çocuk da hıristiyan olmuş. Ka-

zannmışlar, Hıristiyanlık güzel dindir iyi dindir, hak dindir diye anlatmışlar. Hıristiyan olmuş, Allah yolunda Hıristiyanlık için çalışmak da iyidir demişler. Kiliseye papaz olmuş. Pastör olmuş, vaiz olmuş. Şehir şehir, kabile kabile dolaşmış. Herkesi Hıristiyanlığa çağırılmış. “Hıristiyan olun, Hıristiyanlığa gelin.”

“Uzaya uydu fırlatan, aya ayak basan Amerikalılar’ın dinine gelin.” bize de öyle diyorlar. Halbuki uzaya fırlatılan uydudaki pilotlardan bir tanesi müslüman olmuş. Ama öyle diyorlar.

Bu da hıristiyan olmuş. Kabilenin reisinin oğlu genç, cevval, çalışkan, iyi niyetli. Tabii zaman zaman da müslümanlarla karşılaşıyorlarmış. Müslümanlara da kızıyor bunlar da nereden çıktı. Bunlar Afrika’ya nereden geldi. Bunlar da ne biçim insan. Bunlar kime bağlı. Muhammed’e bağlı *sallallahu aleyhi ve sellem*. O Muhammed’e çok kötü fikirler besliyormuş. Kızıyormuş kabile reisinin oğlu.

Sonra, canla başla “Allah’ın rızası bu yolda çalışmaktır.” diyerek Hıristiyanlık için çalışıyormuş. İhlaslı çalışıyormuş, samimi yani. Ama aldanmış, çeşmesi doğru değil.

İhlaslı, bir gün rüyasında bir mübarek topluluk görüyor, hayran kalıyor. Bir nurlu topluluk. Bunlar kim acaba. Topluluğun aşındaki bir insana bakıyor ki o daha nurlu. Pırıl pırıl, tümünden nur.

Soruyor bir adama, kim bu zât-ı muhterem. Diyorlar ki bu müslümanların peygamberi Muhammed Mustafa *sallallahu aleyhi ve sellem*. Ne kadar güzelmiş, çok hayran kalıyor rüyada. Uyanıyor sabahleyin, rüyası hatırında. Kızıyor kendine “Ya ben ne biçim rüya gördüm. Niye sevdim o müslümanların peygamberini. Hay Allah.” Kızıyor kendine, ne oluyor bana hıristiyanlığa aykırı. Ben o Muhammed’i niye sevdim, kızıyor kendisine.

Aradan zaman geçince iki defa daha görmüş aynı rüyayı. Gene Peygamber Efendimiz’i görüyor, gene seviyor. En son görüşünde Peygamber Efendimiz demiş ki: “Bak Fano - ismi Nijeryalı Fano, ismini de biliyor- şu adamı tanıyor musun. Bu adamın adı İbrahim İnak. Sen bu adamın elinde imana geleceksin, bunun huzurunda müslüman olacaksın.”

Böyle bir kaç defa rüyayı görünce İslâm hak din zaten, bir şeyler de duymuştu. Hazre-

ti İsa'nın da kendisinden sonra peygamber geleceğini bazıları İncil yazıyor, bazıları da peygamber değil de Cebrail diyor, vesaire oralarda da münakaşalar var. "Demek ki hak din İslâm'mış." Aklına yerleştiriyor. Gittiği yerlerde hangi şehre gittiyse uçakla orada konuştuktan, ziyaretini, işini bitirdikten sonra soruyormuş İbrahim İnak diye birisi var mı burada. Yok. Öbür yere gittiği zaman orada soruyormuş.

h. Seylanlı Bir Nakşibendi Şeyhi

Nihayet bir ada ülkesine gitmiş, orada da işini bitirdikten sonra demiş ki: "İbrahim İnak diye birisi var mı burada." Var. O müslümanların bir tarikat şeyhidir. Niye soruyorsun sen. "Hiç, adını duydum da merak ettim." demiş. İşlerini bitirince atlamış bir taksiye, "beni İbrahim İnak'a götür." İbrahim İnak'ın yanına gitmiş, bir bakmış rüyada Peygamber Efendimiz'in kendisine gösterdiği kimse. O da "Hoşgeldin Fano." demiş. O da onun adını biliyor. Orada kelime-i şahadet getirmiş müslüman olmuş.

Ben bir ay önce Amerika'ya gittim, orada anlattılar. Seylanlı bir Nakşibendi şeyhi varmış. Kendisinin kitaplarını vesairesini gösterdiler. Kitap filan yazmışlar hakkında.

Amerika'da zengin bir kadın rüyada yaşlı bir adam görüyor. "Kızım gel beni al." diyor, uyanıyor. Ya bir ihtiyar bana "gel beni al" dedi ama o kim, falan diyor. Ertesi gün veya ertesi sefer bir daha görüyor. "Kızım gel beni al." aynı şahıs. Kim, nereden anlayacak bilemiyor gene. Üçüncü sefer bir daha görmüş. Notlarımın arasında ismi de cismi de var. Mezarı da var orada, ziyaret edemedim. Üçüncü sefer diyor ki; "Ben sana gel beni al dedim ama yerimi söylemedim. Ben Seylan'ın filanca şehrindeyim. Benim adım Muhittin Balo'dur. Nakşibendi şeyhiyim." diyor, rüyada adresini veriyor. Amerikalı zengin kadın atlıyor Seylan'a gidiyor. Rüyada gördüğü adresi veriyor taksiye, gidiyor o zâtı Amerika'ya getiriyor. Orada çok kerâmetlerini anlatıyorlar, gören arkadaşlar var.

Yani bu dünya bir esrarengiz tarafı olan hayat.

Üçüncü bir şey söyleyeceğim Türkiye’de Meşhur bir kimse var. İngiltere’de tahsil yapmış, ismini söylemiyorum. Onun arkadaşı bana anlattı. İngiliz kendisi. demiş ki; ben hak dini arayayım, bu benim yetiştiğim toplumdaki inançlar beni tatmin etmiyor. Olmaz böyle şey. Yalan yanlış şeyler bunlar. Dinleri incelemiş, incelemiş. demişler ki ona soruşturması esnasında; “Hindular’ın, Budistler’in inançları makuldür. İnsanîdir, merhametlidir, insanların fakirlerine yardım etmeyi falan telkin ediyor. Sen Hindistan’a git.” demişler.

Madem öyle gerçek, akla uygun bir din arıyorsun Hindu ol demişler. Hintliler’in dinine gir, Budist ol demişler. Adam İngiltere’de malını mülkünü satmış. Bir Land Rover arazi arabası almış. Yola çıkmış, Türkiye’ye kadar gelmiş. Malı mülkü sattı, Hindistan’a gidecek, hak bildiği dine girecek. Budizm’e girecek, niyeti bu.

O niyetle Türkiye’ye geldiği zaman peş peşe üç defa rüyasında görüyor. “Hak din İslâm’dır. Hindistan’a gitme, burada müslüman ol.” diye. Türkiye’de müslüman oluyor. Bu arkadaşı tanıyorum.

Bu iki, üç misali niye anlattım?

Bir insan ihlaslı oldu mu, samimi oldu mu Allah ona doğruyu gösteriyor, herkese gösterir. Doğruyu isteyeneye doğruyu gösterir. “Ya Rabbi ben doğruyu bilmek istiyorum. Ben doğruya uymak istiyorum, ben doğru yolda gitmek istiyorum.” diyene Allah gösterir.

Hocamızla ilgili birkaç kimse bana geldi. Mehmet Zahid Hocamızla ilgili bana dedi ki: “Ben hiç İskenderpaşa Camii’sini görmedim. Hiç Mehmet Zahit Kotku Efendi’yi görmedim bana rüyamda dediler ki; Mehmet Zahit Kotku İskenderpaşa Camii’nin imamı. Mânevî makamı şöyledir şöyledir. Git ona derdini anlat.” Adres üzerine ben de geldim intisap ettim. Üç beş kişiden böyle duydum.

i. Yaşayan Kimseden

Yaşayan bir kimsenin bir olayını anlatacağım. Hâlâ bu muhitte onun adına vereceğim bizim İskenderpaşa’da. Kendisi, hocamızı anma yıllarında kendi başından geçen hadiseyi anlattı. Ben birkaç defa kendisinin ağzından dinledim. Sahih rivayet yani.

Sedat Bey Bursalı, İnegöllü. İstanbul'a tatile geldiği zaman Kadırga Talebe Yurdu'na yerleşmiş. Üniversite öğrencisi olarak. Kadırga Talebe Yurdu'nda kalırken, tıp fakültesine gelip giderken rüyasında bir zât görmüş, demiş ki ona:

“Evladım bana gel.” İyi ama sen kimsin. Seni nerede bulacağım. Birkaç defa böyle rüyasında bir zâtı görmüş, kendisini çağırıyor. Bilememiş tabii, gidememiş. Çünkü adres yok, kimliği belli değil.

Başka zamanlar yatsı namazında mescidde yurttaki arkadaşlarıyla buluşuyorlar namaz kılıyorlar ama cumartesi günü arkadaşlar yok. Sonra demiş; “Ya siz cumartesi günleri nereye gidiyorsunuz. Her cumartesi günü dikkat ediyorum Yatsı namazında buraya gelmiyorsunuz. Yurdun mescidinde göremiyorum sizi. Nereye gidiyorsunuz?”

Gizli bir işimiz yok, biz falanca camiye gidiyoruz, oranın iyi bir hocası var. İstersen seni de götürelim, demişler. Olur, beni de götürün bu cumartesi, demiş Sedat Bey doktor. O zamanlar talebe tabii.

“Camiye gittim, ondan sonra hoca geldi içeriye. Bir de ne göreyim üç defa beni rüyada çağırın şahıs. Sırtımdan soğuk terler boşandı. Kan ter içinde kaldım.” diyor. Namaz kıldıktan sonra cemaat dağıldıktan sonra hocamız “gel” demiş. Önüne oturtmuş, ders vermişDemek ki buna benzer şeyler oluyor. Biz o hocamız *rahmetullahi aleyhden* feyz aldık. O hocamızdan takvayı öğrendik, ihlası, tasavvufu o bize anlattı.

Ve bi-hürmeti esrârı sûreti'l-Fâtiha.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

15 Recep 1418 / 16.11.1997

[Bütün DİĞER ÇEŞİTLİ KONUŞMALAR'A PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

